

חקלאות

הפכת ההפריה המלאכותית כשרון האדם להעביר זרע לחם הבכרה בעזרת היד או אמצעים מכאניים אינו חדש. לפי המסורת, שהיא כנראה, אגדה בלבד, השתמשו הערבים בשיטה זאת להפריית סור סותיהם האצילות. אולם הנסיונות הוויאיים הראשונים בוצעו בכלכות על ידי המומד האיטלקי לאורו סלנצאני ב-1780. אולם שימוש נפוץ בהפרייה מלאכותית נתפשט רק לאחרונה.

ב-1899 השתמש הרוסי אינוב הראשונה בהפרייה מלאכותית וכבר לפני מלחמת העיר למ הראשונה נסתיע 450 עזורים. אך רק אחר המהפכה הופעלה ההפרייה המלאכותית במלוא תנופתה, הובהר פירושה האמתי: הפקדת הזרע ממקורות גיאוגרפית — קל יותר להוביל זרע מאשר בהמה.

ברוסיה של שנות ה-20 בא המסוס לעזרת האדם, וטייסיס סובייטים העבירו זורות בקר וצאן במטוסיהם. בשנות ה-30 הגיע מספר הבקר שהופרה מלאכותית לאלפים, הצאן — למיליונים.

רק לפני כמה שנים נתקבלה השיטה מחוץ לברית המועצות. באנגליה, למשל, בה מרוכז המקנה בשלוש מאות אלף משקים, בעלי עדרים ממוצעים של 15 ראש, רבים קשיני של האכר הזעיר: רכישה פר משובה, הונתו והקמת פרייה עבורו הם למעלה מאמצעיו. יתר על כן, גם לוא היה הדבר ביכולתו הרי מתבונן חלק ניכר מזרע הפר, היכול להפיח רות 50—60 פרוו לשנה (פי ארבע מגודל העדר הממוצע). הדרך האחרת הפתוחה לפני האיכר, שאילת פר, מצמצמת את בחירת הפר ועלולה להביא תחלואה על מקנהו. שוב בולט יתרון ההפרייה המלאכותית: החלק התפקודי של פר משובה יכול להגיע לאיכר הזעיר במחיר זול.

תשע שנים אחרי פתיחת המרכו הראשון קיימים באנגליה 39 תחנות המככות את רוב שטח המדינה והשנה יהיו, כנראה, כרבע מכל גזרי הבהמות בני הפרייה מלאכותית. כל זה בוצע ללא תעמולה ופרסומת, על ידי אנשי מעבדות ומשרדים שקטים העובדים בעזרת חושי טלפון ומכונות מובילות זרעיים.

הפר המעופף בעמק

כל חקלאי יכול להרות את פרחו על ידי פר מעולה, שנבדק ונבחן, ושפאשר להזמינו על ידי טלפון, תמורת לירה ורבע לכל היותר (הוצאות החזקת פר במשק: לירה לשבוע).

היתרון הגדול: חלוקת עבודה. יתרון נוסף: חסכון. בהזדוונות מפליט הפר 50, 70 ו-100 פעמים יותר זרע מהדרוש להפרייה ומביא לבזבוז חומר גלם יקר-ערך, דבר הנמנע על ידי ההפרייה המלאכותית המצטלה הפלטה אחת להרבה עשרות מנות. כיום משרת כפר אחד כ-700 פרות לשנה, פי עשר מיכולתו הגופנית בהזדוונות ישירה. מהפלטה אחת יור ליד הפר, בעזרת הפרייה מלאכותית, יותר עצלים ועגלות מאשר, בהזדוונות ישירה, בכל ימי חייו.

ההפרייה המלאכותית מביאה לשיעור הריון גבוה והזדוונות לוח הבא מהזדוונות ישירות ומשתמשים בה להפריית בקר, צאן ועופות. מטוסים מובילים זרע מעבר לגבולות והעגל הבינלאומי הראשון נולד ב-1937 כאשר פרט אסקס אנגליית הופרה זרע מוסט של פר הולנדי. לאחרונה זווהה פרה שוויצית, מלאכורית, עם פר אנגלי אחר שזרעו הוזמן טלפונית בצהרי יום ההפרייה.

צדקה, אם כן, חקלאי עמק בית שאן הישן ראלי המכנים את הפר הגזעי המשובה שזרעו

המלים האמיתיות במרכאות

חופשה ללא תשלום (108 ע') — דידי (ידידיה מנוסי) — ציורים נינו אנאלי — הוצאת חבר הקבוצות (700 79).

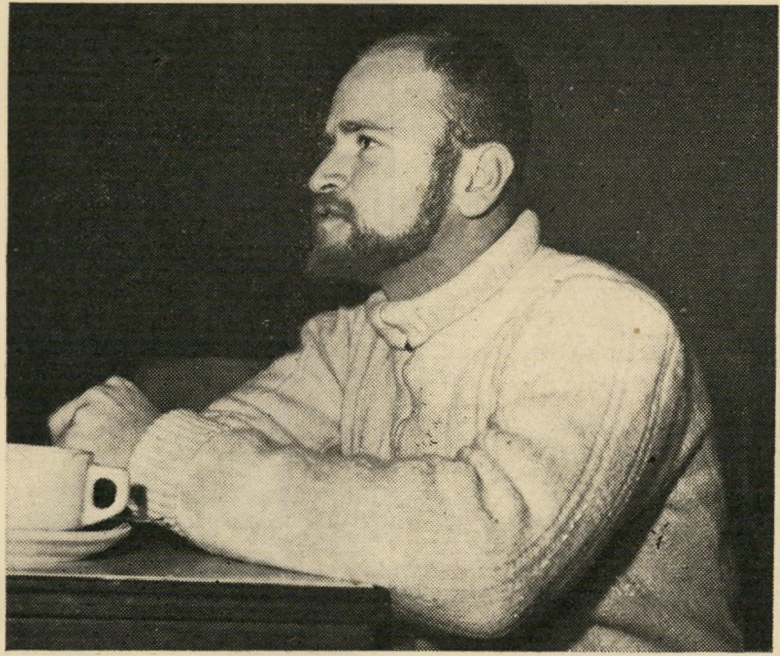
במלחמה הכל הוא מקרה. אותו כדור יכול לקדוח חור באויר, ויכול הוא גם לנקוב את הגולגולת. הדבר תלוי בתנועת אויר זעירה, בתנועה מקרית של הראש, בתנועה בלתי מורגשת של האצבע. ההבדל הוא חיים ומות.

לא פחות מקרית הפרסומת, יחידה מסוימת זוכה לשם — הפרסומת נבדקת בה. אין לכך כל סיבה הגיונית — היחידות המפורסמות ביותר לא עשו יותר, לא הקריבו יותר, מאשר יחידות אחרות שהקהל לא שמע על אודותן מעולם, שלא זכו לכל שם, שנכנסו לתקנים כ"פלוגה ג" או "פלוגה א" — בני בלי שם.

בהיות הדיום והנגב נבדקה הפרסומת בעיקר קר בשתי פלוגות — פלוגת שוקלי משמון וחיות הנגב. שתייהן היו יחידות טובות, הציטינו ברוח מיוחדת משלהן ושתיהן לא נבדלו — לטובה או לרעה — מעשרות פלוגות אחרות.

אנשי צר"ל צדלזל

בחיות הנגב שרת מ"מ עזר זקן, שהיה אז בן 20, יליד קבוצת גבע. כאשר שאר החברים עטרו הזקן הלכו הביתה, לגמו כוסות קפה אינסופיות בציד

ידידיה "דידי" מנוסי
אלוהים עמד דום

באטים אינסופיים, רטנו, נזכרו לעתים בימים עברו באותה תעובת של גענועים סתומים ואכזבה צינית מיוחדת לחילי הקרבי המ שחרר בשנת 1951, ישב ידידי בבית-הקפה (לרוב עטרה, ירושלים), למד ספרות באוניברסיטה העברית ורשם חרוזים. התוצאה היא חולשה ללא תשלום. ספר קטן שיחזיר אלפי חיילים קרביים אל העבר.

אין ידידי מצטיין בפאתוס העמוק של חיים גורי, חברו לחטיבה, שזכה בפי ידידי בכינוי "אבירי היגון הקודר" על שום קינתו המתמדת על העבר שחלף. אין הוא מצטיין גם בסגנון המלוטש של מיידו שיר, חברו

שיטה זאת אפשר גם לדלג על תהליכי הבחירה הטבעיים של תורשה לפי דורות. כפי שנאמר פעם, בשעת פיתוח ההפרייה המלאכותית, היה לגני יכול להיות אב לכל ילדי נשות ברית המועצות.

אך מה יהיה על חוקי הירושה? מה יעשה עורך-דין כאשר איש ואשה יאחסנו את זרעיהם בבית קינור וילדו הרבה שנים אחר מותם? אם בבית הנבואה הביולוגי הלאומי יאוחסנו זרעיהם החיים של אנשי שם ולשון מוש בשעת הצורך? אין איש מדע המוכן לתת תשובה על כך. מה שאנשי המדע כן מוכנים לומר: הדבר אפשרי.

בחקרת בעלי הזקנים, בכשרונו הבלתי-ירגיל של חיים חפר, חברו לסמל הפלמ"ח, למצאת הוי שלם במלים ספורות. אולם יש לו לידידי מעלות משלו: שורותיו כה אמירות עד שנדמה לקורא-החילי שהכיר בעצמו את כל הטפוסים המתוארים על ידו, שמע בעצמו את יוכוחיהם, הרגיש בעצמו את לבטיהם. הסיפורים עצמם פשוטים בתכלית הפשטנות, מאותן המעשיות שקרו עשרות פעמים בכל גודל של חיל הרגלים: ספורת של זוהר, סמלת הדואר בנגב המנותק, המסדרה אחי האהבה של אנשי הפלוגה באמצעות מכתבים מווייפים, עזרת להם למות בלב קל יותר, או הסיפור הישן נושן של איש הפלמ"ח המתאהב בבת החי"ש, רב אתה בגלל שגאה-האהבה בין שתי היחידות, נפגש אתה לבסוף מחדש על גלי האלחוט, בעזרת ההשגחה העליונה:

ומשל, ברקיע, יש לו האל בחזר-המטה, הצבוע אדום;
וכנס פתאום המלאך גבריאל, ועמד דום.
"עמוד נוח?" אמר לו האל — ושלום!
מה קרה, גבריאל, למה באת הלום?
משעשע הסיפור של החיל הביישן שהתאהב בחיילת, לא העיז לגלות לה את אהבתו, עד שחברו הרחמן משכים אותם, בחשכת לילה, "בטעות", באותה מטה.

אלא ההספורים עצמם חשובים פחות, החשובים הם הטיפוסים, אנשים כמו שמוליק יגושף, האדם שנשמתי יצאה לקראית אקדת, עד שיצאה בכלל ועלתה השמימה. הסיפורים אינם אלא תרוץ לתאר טיפוסים אלה, על חול-שותיהם וגדולתם, באהבה עמוקה. עם סיום הקריאה בספר לא נשאר כמעט ספק שידידי לא בדה אותם מלבו, שתאר אנשים חיים, רק פעם אחת פורצת גם מלבו של ידידי, המשעשע-בכח-מחיר, אנחה זועמת ואו הוא מביע את דעתו של האלפים שחזרו מן הקרב ומצאו כי במדינה התבצרו, בינתיים, האלפים האחרים — המשתמשים, בעלי התפקידים ה"חינוניים", אנשי צ"ל ("צריך לדעת להסתדר") שידעו להסתדר גם הפעם, וכפו, זרד אנכי, את רוחם על משטר החיים במדינה כולה. זהו סיפורו של ציין התרבות שהברד כאבה לו כשהיה צורך לחלץ מצרה חברים בטוח האש, וכשאותם חברים, פצועים וינכים, חוזרים הביתה — הראשון הבא לקראתם הוא אותו גיבור, כשהוא "איש חשוב וקר בע"...

אלא שידידי תפס את עצמו מיד, מתנצל, חוזר אל הצחוק. הוא לא רצה להביע שום דעות (דבר הקשה לבן קבוצה מפאייית), רק רצה לחדש זכרונות.

ליקוי חשוב אחד בספר: העריכה הטפ שית, ששמה במרכאות את כל המלים והביטויים השייכים למילונו של החייל (אף כי ידידי נזהר באופן קפדני מאותם מלים ובטויים שהיו מנת-ברזל לחבריו, אך שהספרות העב-רית טרם מצאה עון לקלטם בדפוס). התור צאה היא אבדן חלק חשוב של אותה רוח מקורית, שהיא יסוד הספר כולו.

לעומת זאת זכה הספר לתוספת המחפה על כל לקוייו: ציוריו של ניני, איש קבוצת "החושלים" ליד ראש פינה, בן 25, אב לשני ילדים. ניני לא למד מעולם לצייר, גם לא היה חייל בחטיבה. במקרה הזדמן לנגב, התרשם. ציוריו מתחרים באמיתותם עם יצירותיו של יוסף שטרן (בניוס מלא) — קיום דקים, מעטים, המעלים בבטחון את דמויותיהם של אותם חובשי כובעי-הגרב, חברות השויצרים גודליהפה ופרועי-המדים שהיו יכולים להיות כה מגוחכים — וולא הוציאו, דרך אנכי, מן הבוכ את העגלה של הישוב והקימו, כלאחר יד, את מדינת ישראל.

מפרה עקרונות

